

Nasjonalt sandkasse for digitale lommebøker

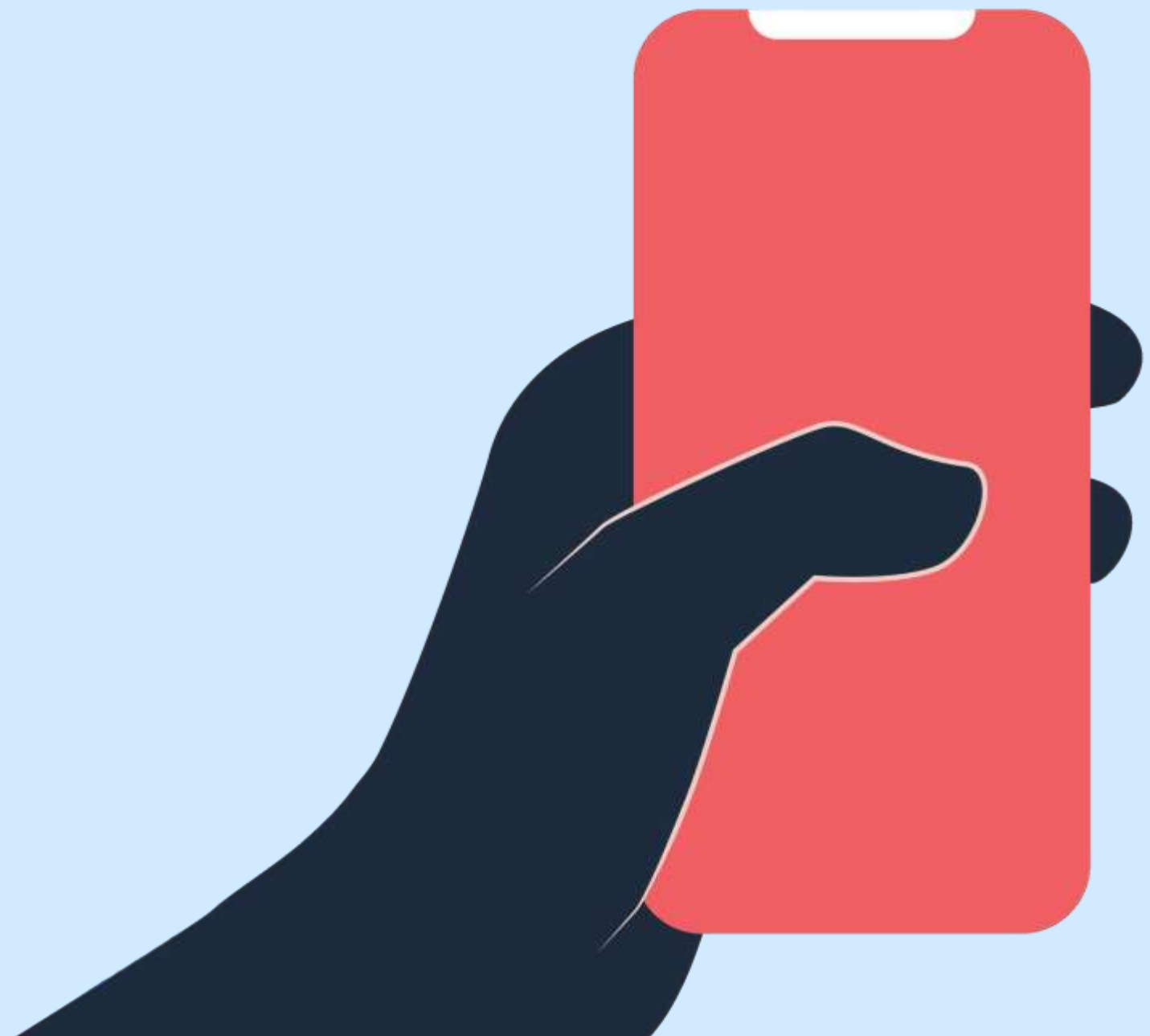
Jørgen Binningsbø,
sjefsarkitekt for nasjonale fellesløsninger

Identity Day 2026

Dette vil eg snakke om

- Kva er eIDAS 2.0 ?
- Kort introduksjon til digitale lommebøker
- Nasjonal sandkasse for digital lommebok

Kva kan du bruke lommeboka til?

Logge inn: Enklare tilgang til offentlege og private tenester på nett.

Lagre og dele digitale bevis som alder, førarkort, reseptar, vitnemål, billetter ++

Trygg handel: Kjøpe, bestille og leige varer og tenester.

Signering: Elektronisk, juridisk bindande signering.

Om eIDAS-forordninga

- Innført i 2014
- Formål: «fri flyt av digital tenester»
- Regulerer eID og tillitstenester

- Stort sett basert på frivilligheit, og har **ikkje** ført til auka utbredelse eller bruk av eID i Europa

eIDAS2 stiller strengare krav

- **Tvungen utstedelse** av digitale ID-lommebøker
- **Tvungen aksept av andre land sine brukarar**
- **Tvungen aksept frå sentrale private tenestetilbydarar**
- **Tvungen samsvar med referansearkitekturen**

Tidslinje for eIDAS 2.0 i Noreg

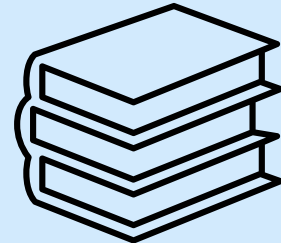
2024

eIDAS 2.0 vedtatt

Rettskraftig 21. mai

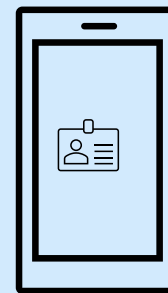
2025

Rettsaker gjennomført

10 rettsaker har frist i 2024
24 rettsaker har frist i 2025
2 rettsaker har frist i 2026

2026

De første lommebøkene
kommer i EU

Frist 24.12.2026

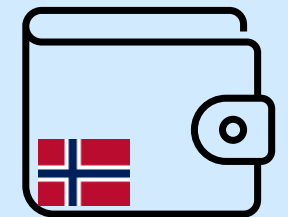
????

EØS-prosess

inkorporering i norsk rett

????

Norsk lommebok

Digitaliseringsstrategien :
2030

Lommebøker for virksomheter er på veg...

- Forenkling og effektivisering for næringslivet
- Sikker og kontrollert datadeling
- Økt konkurransevne og innovasjon
- Tillit og sikkerheit i digitale prosessar

Ligg ~2 år bak person-lommebok

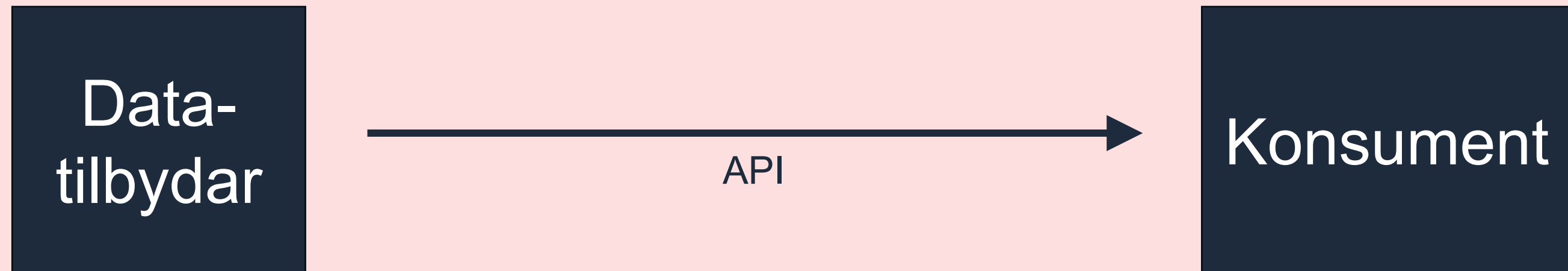
**Lovutkast for European Business Wallet kom nov. 2025
Forskrifter og arkitektur i 2027**

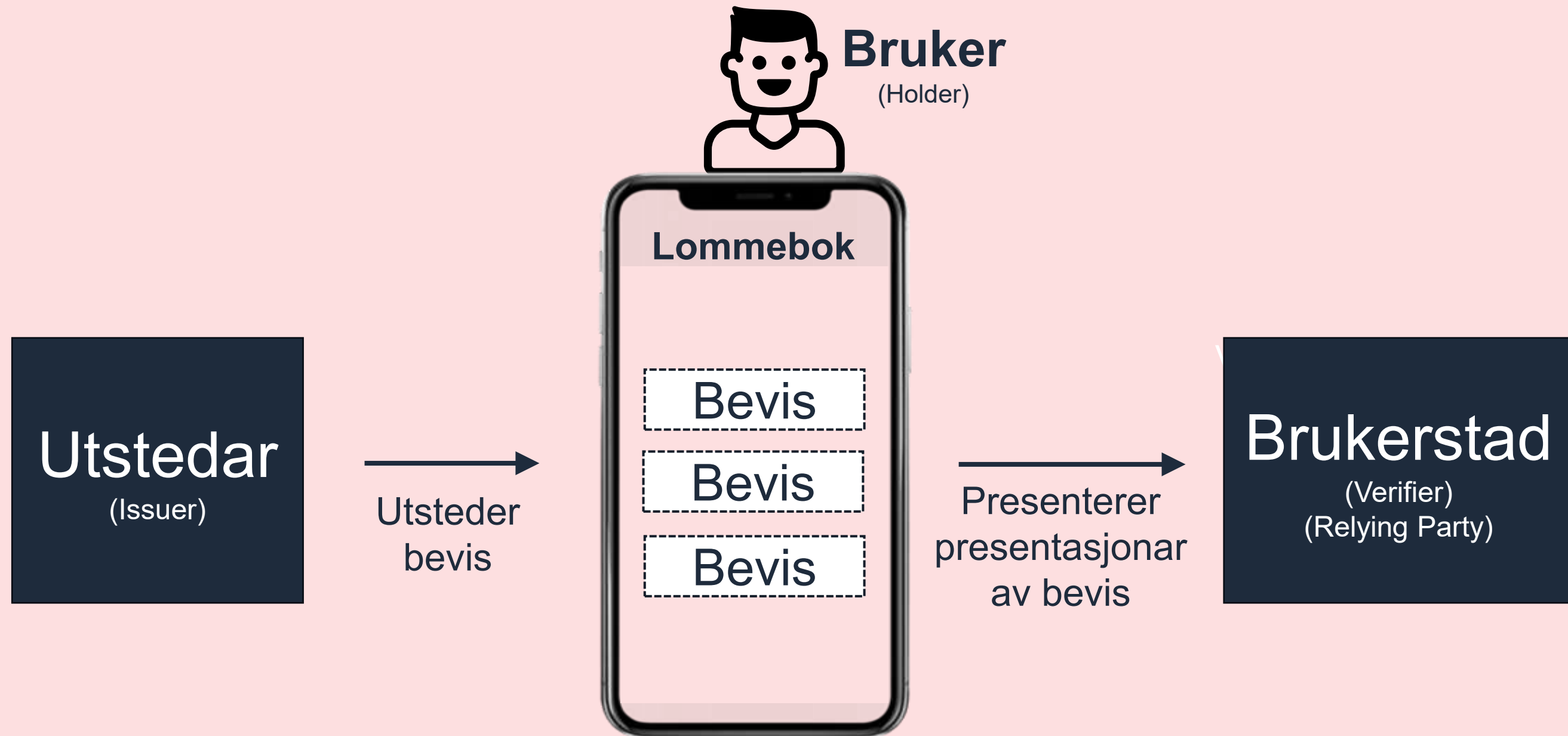
Kva er digitale lommebøker ?

Tradisjonell datadeling

Datadeling med lommebok

Tillitsrammeverk
(Verifiable data registry)

Viktige eigenskapar ved digitale bevis

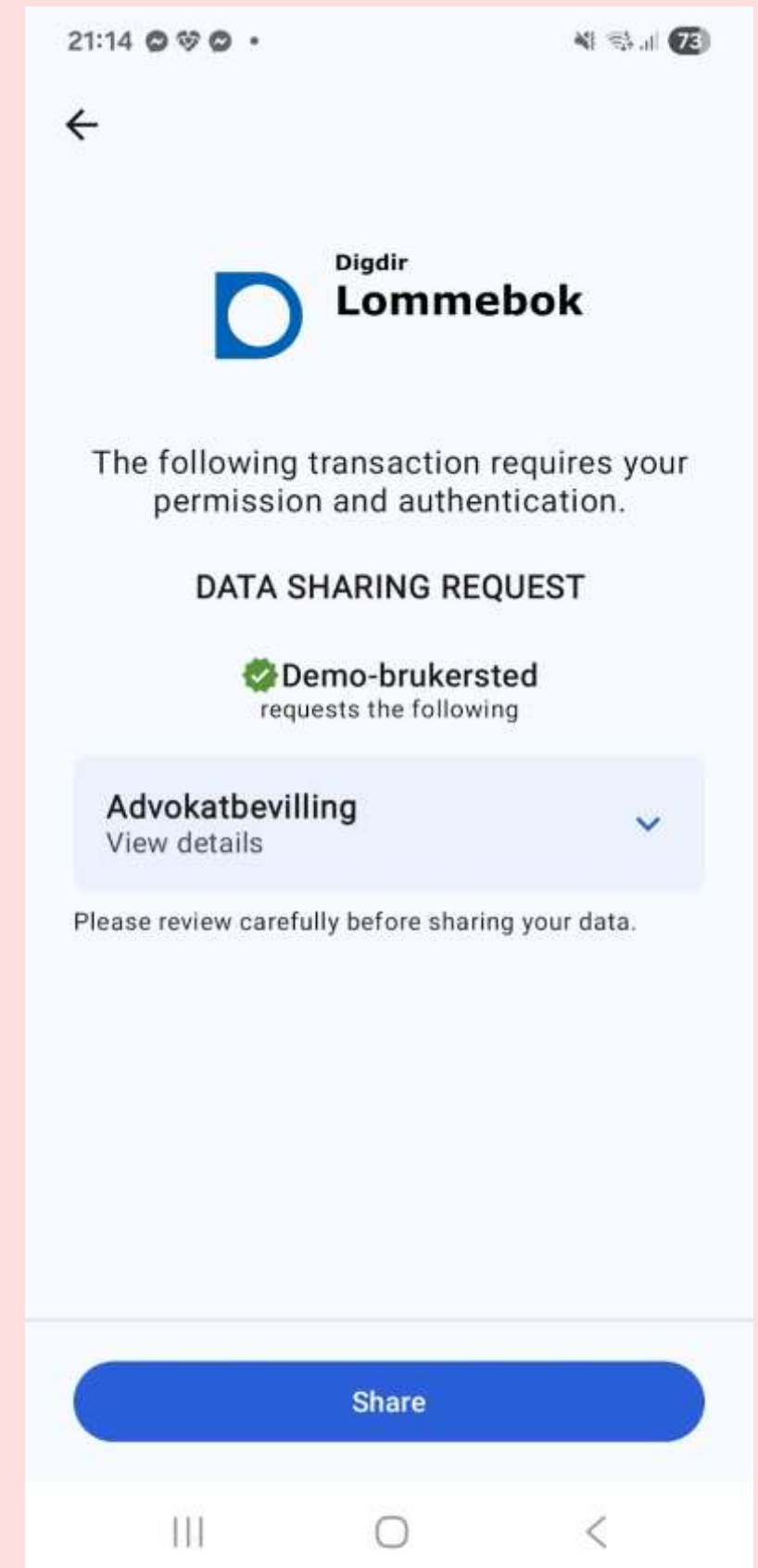
- **Kryptografisk verifiserbare**
  - Brukerstader kan verifisere at bevisa kjem frå ein gyldig utsteder
- **Ein deler presentasjonar av bevisa.**
  - Åpner for «selektiv deling». Attributter frå fleire bevis kan kombinerast i ein presentasjon
- **Bevisa er eintydig kobla til bruker**
  - Normalt gjennom kryptografi, men kan også vere biometri eller være attributt-basert
- **Bevis kan trekkjast tilbake**
  - Viktig ved «praktisk bruk» av bevis.

EU Digital Identity Wallet

Delinga er ikkje basert på samtykke

- Brukaren **godkjenner** delinga (“user aproval”)
- Brukerstad må ha grunnlag for behandling av personopplysningane “på vanleg måte”
  - Skal registrerast i brukarstad-registeret

Personvern, innsyn og transparens

- **Dataminimerande** som default vha. selektiv deling
- **Sporing av bruk skal hindrast** både på tvers av tenester og for utstederar
- **Bevis-katalog** fortel kva data som finst – og kven som har lov til å utstede dei
- **Personleg dashboard** i lommeboka som viser din logg over “kva data har eg delt med kven, og når”

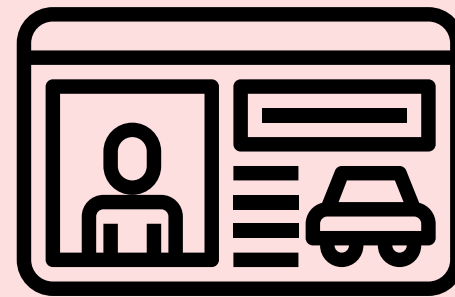

Bevis kan ha ulik styrkegrad

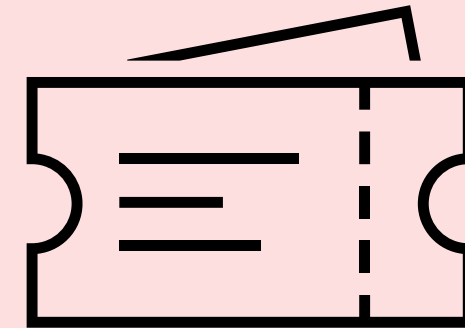
QEAA

Kvalifisert

Pub-EAA

“offentleg sektor”

EAA

“relativt uregulert”

Årleg sertifisering

Skal notifiserast

X.509 + Trustlist

Eingongssertifisering

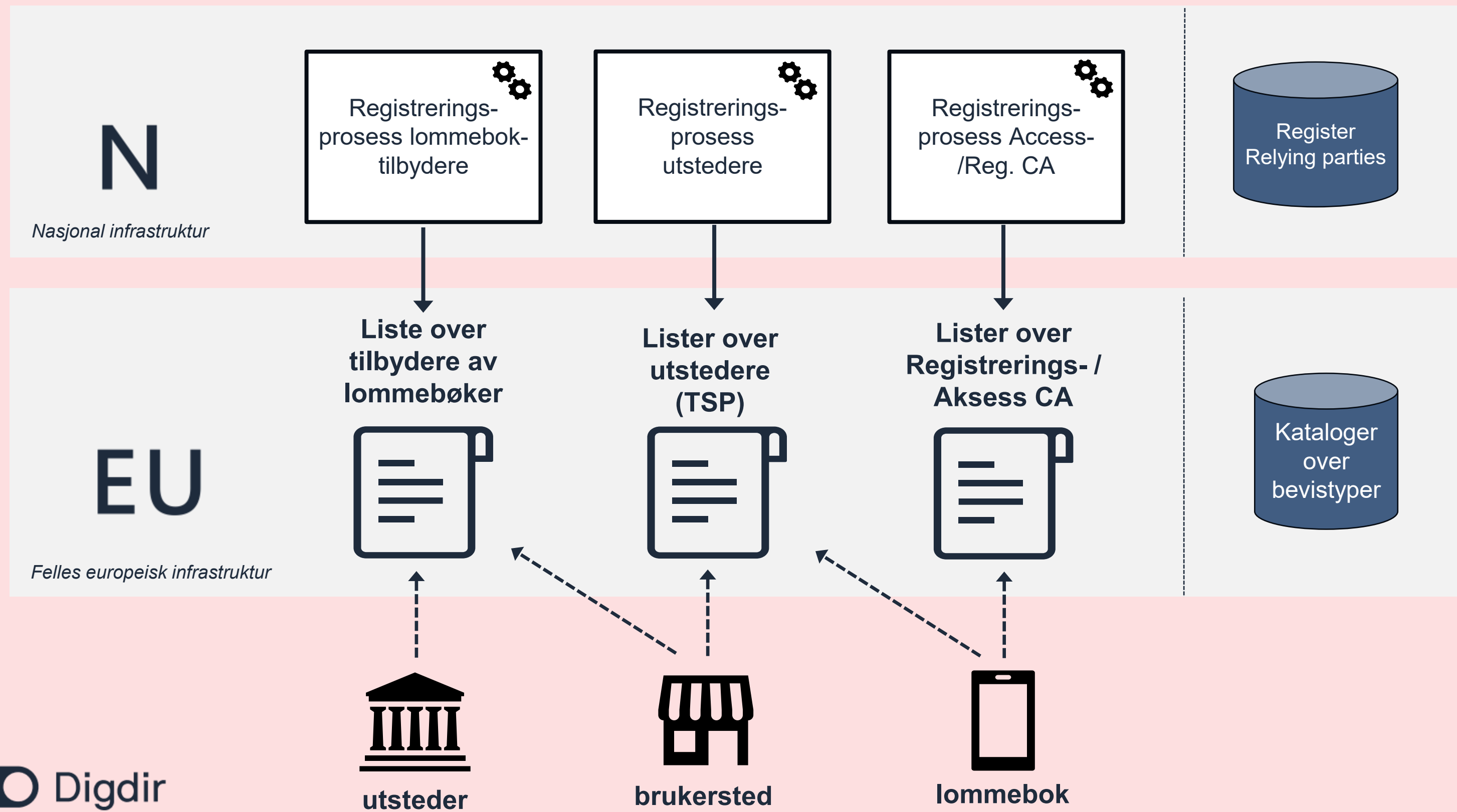
Skal notifiserast

X.509 + Trustlist

Ingen krav til sertifisering

Frivillig registrering

Alternative tillitsrammeverk

Nasjonal sandkasse for digital lommebok

Sandkassen skal sikre at Norge er klar for lommeboken

- Sandkassen er et **isolert og trygt digitalt testmiljø** for offentlige og private aktører
- Mulighet til å **utforske nye løsninger og tjenester** basert på lommebokteknologien
- **Bygge kompetanse og erfaring** med digitale lommebøker
- **Avhengig av bred deltakelse** fra sentrale markedsaktører, offentlige og private virksomheter og interesseorganisasjoner
- Verdi oppstår først når deltakere kommer med reelle brukstilfeller

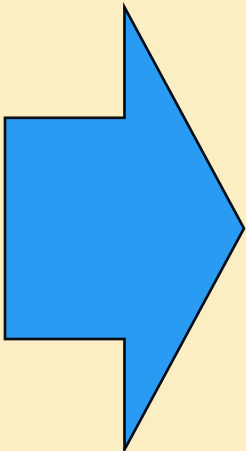

Stor interesse, bredt mulighetsrom og mange behov

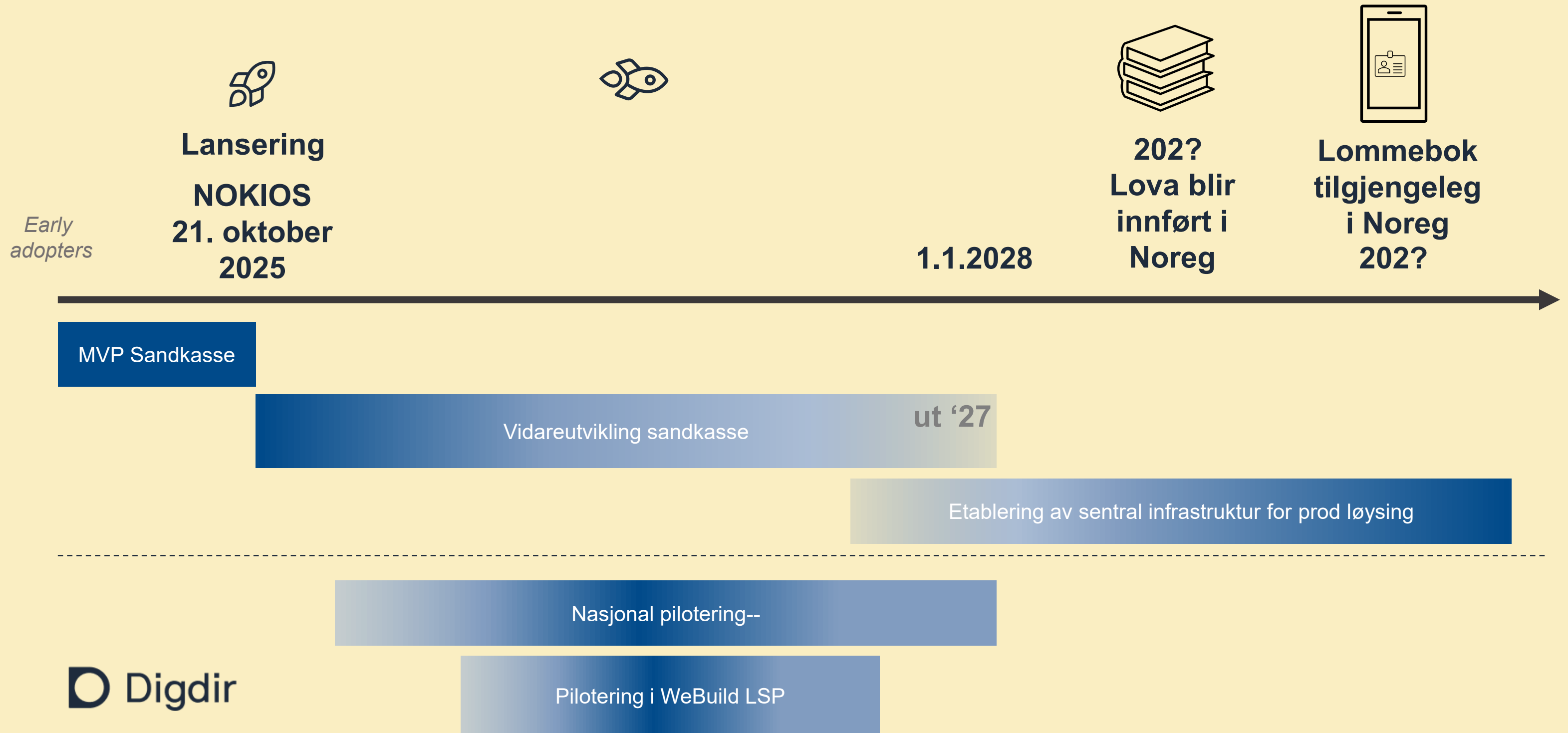
- ✓ **40-talls interessenter:** Leverandører, utsteder, brukersteder
- ✓ **Bredt mulighetsrom:** Mange relevante use case-områder. Fra utdanning, helse og reise til KYC/AML, seriøsitet og finansielle bevis
- ✓ **Etterspørsel etter digitale bevis:** Aldersverifisering, finansieringsbevis og kredittsjekkstatus, lønns- og ansettelsesinformasjon, politiattest og seriøsitetsbevis
- ✓ **Pågående innsiktsarbeid:** Kartlegging av behov og roller, fra etablering til skalering og plan for pilotering
- ✓ **Tilgang til offentlige data og digitale bevis:** Tilgang til «authentic sources» og nødvendig deltagelse og eierskap som forutsetning for pilotering og realisering av use caser

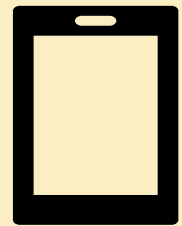
Sandkassa vil vere i kontinuerleg utvikling...

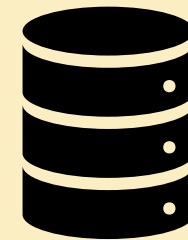
...og er planlagt ut 2027

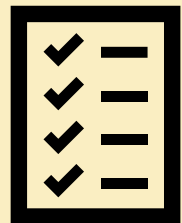
Tenester fra Digdir i sandkassen

Lommebokapp – iOS og Android

Register over utstedere og brukarstader

Tillitslister over registrerte aktører

Sjølvbetjening og innsyn for brukarstader

Felles utstedertjeneste for digitale bevis

Utsteder av tilgangssertifikat

Digdir

Velkommen til
hackathon
digitalt mediebok

Digdir

Velkommen til
hackathon
digitalt mediebok

Bli med i sandkassen !

servicedesk@digdir.no

digdir.no

Digitaliseringsdirektoratet
postmottak@digdir.no
22 45 10 00
Postboks 1382 Vika, 0114 Oslo

Besøksadresser:
Havnegata 48, 8900 Brønnøysund
Skrivarvegen 2, 6863 Leikanger
Lørenfaret 1C, 0580 Oslo